

①

Kommunförbundets utr.
+ förslag

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

LÅ/Bb

SVENLJUNGA KÖPING	
SKOLEXPEDITIONEN	
Ink.	30. DEC. 1965
Avg.	297/65
Dnr	

Kungl kammarkollegiet.

Kollegiet har i skrivelse den 5 april 1965 uppdragit åt undertecknad att verkställa utredning rörande sammanläggning av dels de i Svenljunga kommunblock ingående kommunerna och kommundelarna till en kommun, dels Ullareds och Ätrons kommuner samt området för Älvsereds församling i Högvads kommun till en kommun.

Samtidigt har undertecknad i egenskap av tjänsteman hos Svenska kommunförbundet haft att utreda frågan om överförande till Toarps kommun av dels den del av Lysjö kommun som motsvaras av Ljushults församling, dels den del av Långhems kommun som motsvaras av Dannike församling.

KOMMUNBLOCKSINDELNINGEN

Enligt den av Kungl Maj:t fastställda planen för Älvsborgs läns framtida indelning i kommuner har Svenljunga köping, Kindaholms och Axelfors landskommuner, den del av Högvads landskommun som motsvaras av Holsljunga och Mjöbäcks församlingar samt den del av Lysjö landskommun som motsvaras av Sexdrega, Roasjö och Hillareds församlingar sammanförts till ett s k kommunblock.

Återstoden av Lysjö kommun, Ljushults församling, ingår i Borås kommunblock och hör näringsgeografiskt till Toarps kommun i samma block. Återstoden av Högvads kommun, Älvsereds församling, hör till Falkenbergs kommunblock i Hallands län och gränsar till Ullareds och Ätrons kommuner i samma block.

A SVENLJUNGA KOMMUNBLOCK

1. Geografiska och administrativa förhållanden.

Landyta, folkmängd, skatteunderlag och skattekraft i de kommuner och kommundelar som bildar Svenljunga kommunblock framgår av följande tabell:

Kommun/ kommundel	Landareal		Folkmängd 1.1.1965		Skatteunderl enl 1965 års taxering		Skatte- kraft 1.1.65
	Hektar	%	Ant.inv.	%	Skattekr	%	Skkr/inv
Svenljunga	4 016	4,4	2 806	28,6	159 004	33,1	56,67
Kindaholm	35 260	38,3	2 340	23,8	103 470	21,6	44,22
Axelfors	24 115	26,2	1 597	16,3	72 149	15,1	45,18
Högvad (Holsljunga och Mjöbäck)	13 611	14,8	1 455	14,8	71 565	14,9	49,19
Lysjö (Sexdrega, Roasjö o Hillared)	14 906	16,3	1 617	16,5	73 512	15,3	45,46
	91 908	100	9 815	100	479 900	100	48,89

Enligt 1960 års folkräkning fanns följande tätorter inom kommunblocket:

Svenljunga köping

Svenljunga 2 570 inv

Högvads kommun

Överlida 300 "

Lysjö kommun

Hillared 324 "

Sexdrega 315 "

Ny tätortsavgränsning äger rum i samband med den nu pågående folkräkningen.

Enligt av statistiska centralbyrån nyligen framlagd prognos beräknas folkmängden inom kommunblocket vid utgången av nedan angivna år vara:

1965	9 498
1970	8 955
1975	8 405
1980	7 863

Prognosen utgår från 1960 års folkräkning och bygger på uppgifter om den faktiska inrikes omflyttningen under åren 1961-63. Framräk-

ningens värde som prognos står och faller emellertid med riktigheten hos det gjorda antagandet om den inrikes omflyttningen.

Judiciell indelning

Kommunblockets samtliga kommuner och kommundelar tillhör Kinna polisdistrikt, Svenljunga fögderi samt Kinds och Redvägs domsaga. En sammanläggning av blockets kommuner föranleder ändring i den judiciella indelningen för de delar av Högvads och Lysjö kommuner som tillhör Falkenbergs respektive Borås kommunblock. Indelningen i polisdistrikt har delvis anpassats till blockindelningen genom att Ljushults församling redan tillhör Borås polisdistrikt. En översyn av rikets domsagoindelning pågår varvid en anpassning till kommunblocksindelningen sker. Fögderiindelningen är redan föreslagen ändrad fr o m den 1 januari 1967. Även härvidlag sker anpassning till kommunblocksindelningen.

Landstingsvalkrets

Kommunblocket ingår i en för hela Kinds och Redvägs domsaga gemensam landstingsvalkrets. Denna indelning berörs därför inte av en kommunsammanläggning inom Svenljunga kommunblock i annan mån än att de delar av Högvads respektive Lysjö kommuner som tillhör andra kommunblock överflyttas till samma landstingsvalkrets som de mottagande kommunerna Ullared respektive Toarp tillhör.

Lantmäteridistrikt

Svenljunga, Axelfors och Lysjö tillhör Borås lantmäteridistrikt medan Högvad och Kindaholm ingår i Kinna lantmäteridistrikt. En anpassning bör här ske så att en vidgad Svenljunga köping i sin helhet tillhör samma lantmäteridistrikt.

Civilförsvar

Blockets samtliga kommuner tillhör Kinna civilförsvarsområde. Ljushultsdelen av Lysjö kommun har redan överförts till Borås civilförsvarsområde.

2. Ekonomiska konsekvenser av en sammanläggning av Svenljunga-blockets kommuner.

2:1 Utdebitering

Utdebiteringen för borgerliga kommunernas behov har för 1966 fastställts till följande belopp per skattekrona:

Svenljunga	10:65
Kindaholm	7:-
Axelfors	7:25
Högvad	9:50
Lysjö	8:50

2:2 Övergångsbidrag

I de fall en kommunsammanläggning leder till stor utdebiteringshöjning för en kommun kan övergångsbidrag utgå av statsmedel. En av förutsättningarna för att sådant övergångsbidrag skall utgå är emellertid att medelutdebiteringen för den vidgade kommunen under de tre senaste åren med högst 1 krona och 50 öre understiger medelutdebiteringen för rikets samtliga kommuner med undantag för städer som ej deltagar i landsting. Medelutdebiteringen enligt bidragsreglerna för en vidgad Svenljunga köping beräknas uppgå till 8.71 medan gränsen för erhållande av övergångsbidrag f n ligger vid 9:49. Om denna spärregel icke funnits hade övergångsbidrag kunnat utgå under åren 1967 och 1968 till skattebetalare inom Kindaholm med 91 resp 41 öre per skattekrona och inom Axelfors med 96 resp 46 öre per skattekrona. Då en sammanläggning av kommunerna inom Svenljunga kommunblock till en enhet torde vara av synnerligen stor betydelse från allmänna synpunkter bör övergångsbidrag sökas trots den låga medelutdebiteringen för den vidgade köpingen.

Ansökan om övergångsbidrag ställes till Kungl Maj:t och inges före den 1 juni 1966 av kommunalnämnden i respektive delkommun till samarbetsnämnden eller sammanläggningsdelegerade.

2:3 Skatteutjämningsbidrag

Enligt länsstyrelsens beslut erhåller kommunerna för år 1966 skatteutjämningsbidrag enligt följande.

Kommun	Tillskott av skatteunderlag Skattekrönor	Bidrag för hög utdebitering Kronor
Svenljunga	14 300	12 018
Kindaholm	23 400	-
Axelfors	16 600	-
Högvad (Holstljunga o Mjöbäck)	13 700	-
Lysjö (Sexdrega, Roasjö, Hillared)	<u>19 900</u>	-
	87 900	12 018

Skatteutjämningsbidraget i kronor räknat kommer att tillsammans för blockets kommuner och kommundelar uppgå till 747 763 kronor för 1966. Om blocket redan utgjort en kommun beräknas skatteutjämningsbidraget för 1966 ha utgjort c:a 810 000 kronor, alltså en ökning med c:a 62 000, motsvarande c:a 11 öre per skattekröna.

Skatteutjämningsystemets effekt i framtiden beror på förhållandet mellan kommunens utdebitering och skattekraft å ena sidan samt medelutdebiteringen och medelskattekraften å den andra. Det är därför inte möjligt att nu göra bestämda uttalanden om hur bidragsgivningen exakt kommer att förändras vid en sammanläggning. Att döma av ovanstående beräkning synes bidragsgivningen i huvudsak komma att bli oförändrad.

3. Kommunernas administration

Svenljunga köpings förvaltning är centraliserad till kommunalkontor med kommunalkamrer som chef. I var och en av de fyra landskommunerna är medelsförvaltningen centraliserad till kommunalexpedition med kommunalkassör som närmast ansvarig under kommunalnämnden. I såväl Axelfors som Lysjö är kommunalkassören förtroendevald för ett år i sänder. Samma är förhållandet i Kindaholm där kommunalnämndens ordförande tillika är kassör. I Högvads kommun är kassören anställd. Landskommunernas kommunalexpeditioner är inhyrda i respektive kassörs bostad. Köpingen däremot har förvaltningslokaler i nybyggt kommunalhus.

Kraven på kommunal service inom olika verksamhetsområden ökar successivt och detta återverkar i sin tur på den kommunala administrationen, som kräver allt större resurser. När respektive ordförande behöver kvalificerad hjälp med sekreterarskap och expeditionsgöromål brukar detta lösas genom inrättande av kommunalkon-

tor med kommunalkamrer och biträdespersonal. Erfarenheten visar emellertid att det för närvarande är mycket svårt för en mindre kommun - som inte är centralortskommun i något kommunblock - att få kvalificerade sökande till ledigförklarade tjänster.

För Axelfors kommun aktualiseras denna fråga genom att nuvarande kommunalkassören förklarat sig icke kunna kvarstå som kassör längre än t o m år 1966.

De övriga landskommunerna inom blocket torde förr eller senare ställas inför samma problem.

Genom en sammanläggning av blockets kommuner och kommundelar till en enhet skapas underlag för en rationell förvaltningsapparat till fördel för den kommunala servicens kvalitet. Administrationen förutsättes bli förlagd till kommunalhuset i Svenljunga. Några särskilda expeditioner i de olika kommundelarna torde inte erfordras. Bästa servicen för invånarna i ytterområdena torde erhållas om vederbörande tjänstemän inom exempelvis socialvårdens, byggnadsnämndens och förmedlingsorganets verksamhetsområden efter överenskommelse reser ut och tar kontakt med vederbörande på platsen.

Utformningen av förvaltningsorganisationen för en vidgad Svenljunga köping bör bli föremål för särskild utredning.

4. Enskilda vägar

Inom Svenljunga köping - där stadsplan är gällande - svarar köpingen författningsenligt för gatu- och väghållningen. Inom övriga delar av kommunblocket åvilar den enskilda väghållningen i princip fastighetsägarna. För väghållningens ordnande har bildats eller är under bildande vägföreningar för de samhällen där byggnadsplan gäller och i övrigt finns vägsamfälligheter. Dessutom finns enskilda utfartsvägar som ej ingår i någon samfällighet. Vägsamfälligheterna erhåller statsbidrag med i regel 70 % av kostnaderna för underhåll och vinterväghållning. Till vägförening kan utgå statsbidrag till vissa stamvägar. Härutöver förekommer inom Axelfors, Högvad och Lysjö en omfattande kommunal bidragsgivning - efter varierande regler - till den enskilda väghållningen.

Efter en eventuell kommunsammanläggning bör den vidgade köpingen helt bekosta väghållningen inom samtliga för permanent bosättning planlagda områden. Huruvida köpingen skall överta och ombesörja väghållningen eller om detta även i fortsättningen skall skötas av vägförening får avgöras efter vad som ur praktisk synpunkt bedömes lämpligast i varje särskilt fall.

Till vägsamfälligheterna bör utgå ett årligt kommunalt bidrag motsvarande skillnaden mellan av vägförvaltningen beräknad underhållskostnad och utgående statsbidrag.

För underhållet av enskilda utfartsvägar bör årliga kommunala bidrag lämnas enligt den av nu tillämpade regler, som är förmånligast för den enskilde.

Bidrag till istandsättning av enskilda vägar bör liksom nu är fallet i vissa av landskommunerna utgå efter prövning i varje särskilt fall.

5. Väg- och gatubelysning

Inom Svenljunga svarar köpingen helt för anläggning och drift av gatubelysningen. I landskommunerna har särskilda belysningsföreningar anlagt vägbelysning i vissa byar och samhällen. Axelfors kommun lämnar bidrag till anläggningskostnaderna men ej till driften, medan motsatt förhållande gäller i Lysjö. Högvad lämnar anslag till såväl anläggning som drift. Inom Kindaholm har någon bidragsgivning till vägbelysning ännu ej förekommit.

Konsekvensen av en kommunsammanläggning bör bli att den vidgade köpingen övertar underhåll och drift av befintlig vägbelysning inom de nuvarande landskommunerna. Fortsatt utbyggnad av vägbelysningen förutsättes ske i den takt och omfattning som den sammanlagda kommunens resurser medger.

6. Skolväsendet

Kommunblocket bildar ett eget elevområde för grundskolans högstadium. Lokaler för högstadiet skall uppföras i Svenljunga. Enligt en av skolöverstyrelsen upprättad plan kommer grundskolan att införas i Svenljunga fr o m läsåret 1966/67 med början i årskurserna

1-5. Första årskursen inom högstadiet börjar härigenom höstterminen 1968 och högstadiet blir fullt utbyggt fr o m höstterminen 1970. Uppförandet av lokaler för högstadiet beräknas ske i två etapper och påbörjas senast 1967 för att stå klart 1970. Kostnaden för erforderliga skolinvesteringar uppskattas i dagens penningvärde till c:a 5 miljoner kronor.

Svenljunga köping torde sakna ekonomiska förutsättningar att ensam genomföra detta investeringsprogram inom ovan angiven tid. Svårigheter skulle uppstå framför allt med att finansiera byggnadskostnaderna men även driftkostnaderna skulle bli alltför betydande för köpingen. De av Kungl Maj:t fastställda schablonersättningar - som skall tillämpas vid interkommunal skolsamverkan om ej annat avtal träffas - täcker nämligen inte helt kostnaderna för nybyggda lokaler.

Samverkan mellan blockets kommuner blir därför nödvändig för genomförandet av högstadiets utbyggnad. Sådan samverkan åstadkommes genom bildande av ett kommunalförbund eller eventuellt genom avtal om kostnadsfördelningen. I det förstnämnda fallet bör kommunalförbundet av praktiska skäl omfatta hela skolväsendet - ej enbart högstadiet. Härigenom tillskapas emellertid en kommun i kommunen - en tungrodd anordning som vid sidan om de ordinarie kommunala organen kommer att handha en verksamhet som slukar c:a en tredjedel av den samlade driftbudgeten och större delen av kapitalbudgetens resurser under de närmaste åren. Väljes ett civilrättsligt avtal får landskommunerna helt överlåta åt köpingen att bestämma om högstadiet och endast förbinda sig att erlagga erforderliga avgifter.

Bildandet av ett kommunalförbund skulle i praktiken innebära en "halv" kommunsammanläggning, något som mycket starkt talar för en snar och total sammanläggning. Därigenom kan ovannämnda nackdelar undvikas och en gemensam satsning ske på skolans utbyggnad, vilken är nödvändig för Svenljungabygdens fortsatta utveckling.

7. Allmänna vägar

I debatten om de nya principer för kommunindelningen som antagits av statsmakterna i samband med kommunblocksplaneringen har uttalats att vägnätet bör vara så utbyggt att förbindelserna med kommunblockets centralort underlättas. En inventering har även verk-

ställtts rörande erforderlig vägupprustning i detta syfte.

Kommunalfullmäktige i Kindaholms kommun har nyligen uttalat att en förutsättning för ett positivt beslut i sammanläggningsfrågan är att de allmänna vägarna mot Svenljunga rustas upp. Inte minst med tanke på skolungdomens dagliga resor till realskolan och sedermera högstadiet i Svenljunga är det mycket angeläget med förbättring av vägarna. Då skolungdomen emellertid nödgas resa till Svenljunga oavsett om Kindaholm blir kvar som självständig kommun eller ingår i blockkommunen torde inte mycket vara att vinna på att ställa vägupprustning som villkor för kommunsammanläggning. En vidgad kommun omfattande hela blocket torde däremot med större tyngd kunna föra bygdens talan gentemot staten bl a beträffande behovet av upprustning av de allmänna vägarna.

8. Interkommunalt samarbete

Utöver kontakter och utredningsverksamhet genom samarbetsnämnden förekommer interkommunalt samarbete mellan blockets kommuner bl a beträffande brandförsvaret, skolväsendet och socialvården. Av naturliga skäl är samarbetet mest utvecklat mellan Axelfors och Svenljunga (brandsläckningsavtal för hela Axelfors kommun, skolväsendet fr o m årskurs 7, centraliserat till Svenljunga, ålderdomshem och hemhjälp genom kommunalförbund) men samarbete förekommer i varierande omfattning mellan alla fyra landskommunerna och köpingen. Denna samverkan behöver - som ovan nämnts - utbyggas ytterligare särskilt på skolans område.

Den kommun, som köper tjänster genom avtal, förlorar emellertid inflytandet över verksamheten. En sammanläggning ger medbestämmanderätt och underlättar en rationell organisation av olika verksamhetsgrenar. Det omfattande interkommunala samarbetet inom blocket visar på behovet av gemensam planering och förvaltning och talar för en snar kommunsammanläggning.

9. Kommunala bostadsföretag

Inom kommunblocket finns tre allmännyttiga bostadsföretag nämligen Stiftelsen Svenljunga Bostäder, Stiftelsen Lysjöhus samt en nybildad stiftelse i Högvad som ännu ej bedrivit någon verksamhet. Efter en eventuell kommunsammanläggning kvarstår dessa bostadsföretag som tre självständiga stiftelser med den vidgade köpingen

som ägare till grundkapitalet. Detta hindrar naturligtvis inte att administrationen av de olika företagen samordnas.

10. Donationsfonder

Inom var och en av de fem kommunerna i blocket finns av kommunen förvaltade donationsfonder. Huvudregeln vid indelningsändringar är att donationsfondernas användningsområden förblir oförändrade.

11. Allmänna synpunkter på en kommunsammanläggning

Från statsmakternas sida blir det alltmera vanligt att kommunblocket betraktas som den enhet på vilken man inriktar sin verksamhet även om blocket formellt ännu består av två eller flera kommuner. Ur Svenljunga-regionens synpunkt torde därför det enhetliga uppträdande som endast kan åstadkommas av en kommun ha betydelse för utvecklingen inom regionen beträffande lokalisering av industrier och serviceföretag, kommunikationer m m.

Utbyggnaden av olika kommunala gemensamhetsanordningar kräver en planerings- och byggnadstid om 4-5 år. Planeringen under de närmaste åren ger sålunda resultat först på 1970-talet. Ur sådana synpunkter är det eftersträvänsvärt att planeringen så snart som möjligt får ske samordnat och helst med blocket förvandlat till en kommun.

Ett uppskjutande av tidpunkten för kommunsammanläggningen kan försena utvecklingen inom blocket och i värsta fall - med hänsyn till den pågående befolkningsomflyttningen i riket - åstadkomma stagnation inom regionen såväl när det gäller den kommunala servicens utbyggnad som den allmänna utvecklingen.

En fördröjning av kommunsammanläggningen kan medföra att enskilda kommuner i blocket vidtager åtgärder, som ej är lämpliga ur hela blockets synvinkel - exempelvis uppför anläggningar som regionalt sett är fellokaliserade eller feldimensionerade.

Vid en sammanläggning av fem kommuner till en enhet är det ofrånkomligt att antalet förtroendeuppdrag minskar, vilket från allmänt demokratiska synpunkter är en nackdel. Den vidgade köpingens samlade resurser ökar emellertid förutsättningarna för förtroendemännens aktivitet och möjligheterna att åstadkomma för hela regio-

nen positiva resultat blir bättre. En sammanläggning behöver därför inte medföra någon uttunning av den kommunala självstyrelsen.

12. Tidpunkt för kommunsammanläggning samt förfaringssätt.

Enligt indelningslagen skall indelningsändring träda i kraft vid kalenderårs början. Kungl Maj:ts beslut i frågan måste föreligga senast den 30 april året före det då indelningsändringen avses träda i kraft.

En sammanläggning av Svenljungablockets kommuner måste föregås av kommunalval. Därför är det lämpligt att sammanläggningen sker fr o m det årsskifte som följer på ett år då allmänna kommunalval hålls. Sådant val äger rum nästa gång hösten 1966 och en sammanläggning av blockets kommuner kan därför lämpligen ske den 1 januari 1967. Nästa gång en indelningsändring kan ske är den 1 januari 1969, varvid extra kommunalval måste anordnas i samband med 1968 års riksdagsmannaval.

För att kammarkollegiet skall få nödig tid för beredning av indelningsärenden krävs enligt praxis att kommunernas beslut om indelningsändring inkommer till kollegiet under januari året innan det då indelningsändringen avses träda i kraft. Kammarkollegiet överlämnar därefter frågan med eget utlåtande till Kungl Maj:t för avgörande.

Enligt av riksdagen nyligen antagen lag kan Kungl Maj:t i samband med ändring i kommunal indelning föreskriva att beslutanderätten i kommunen enligt den nya indelningen skall, intill dess indelningen träder i kraft, utövas av särskilda sammanläggningsdelegerade. Delegerade jämte suppleanter utses av och bland de nuvarande kommunernas fullmäktige. I angelägenhet, som enbart angår kommunen enligt den äldre indelningen, beslutar givetvis de nuvarande kommunernas fullmäktige under 1966.

Vid kommunsammanläggningen skall de upphörande kommunernas samtliga tillgångar och ansvarigheter för alla deras förbindelser övertagas av den vidgade köpingen. I köpingen gällande taxor och motsvarande skall ej tillämpas i de förutvarande landskommunerna förrän de varit föremål för den översyn, som kan erfordras med hänsyn till dessa områdens struktur. Kommunala taxor och bidrags-

former överses av sammanläggningsdelegerade så att enhetliga normer kan tillämpas från sammanläggningstidpunkten.

Enligt indelningslagen åligger det den vidgade köpingen att överta de införlivade kommunernas samtliga kontrakts- och avtalsenliga förbindelser gentemot de anställda. Kommunalkassören i Högvads kommun, som synes vara den ende anställda inom de fyra landskommunernas administration, måste vid inplacering i den vidgade köpingens förvaltningsorganisation räkna med delvis ändrade arbetsuppgifter. Även de förtroendevalda kassörernas ställning efter en kommunsammanläggning bör upptagas till prövning av samarbetsnämnden. I de fall dessa förtroendemän kan anses berättigade till pension och denna fråga inte lösts av respektive kommun synes det lämpligt att den aktualiseras inom samarbetsnämnden.

B FALKENBERGS KOMMUNBLOCK

Enligt kommunindelningsplanen för Hallands län har Falkenbergs stad samt Årstads, Morups, Vinbergs, Vessigebro, Ätrans och Ullareds landskommuner tillsammans med den del av Högvads landskommun i Älvsborgs län som motsvaras av Älvsereds församling sammanförts i ett kommunblock.

Då någon sammanläggning av kommunerna inom Falkenbergs kommunblock ej synes vara aktuell från den 1 januari 1967 men en sammanläggning av Svenljungablockets kommuner eventuellt kommer till stånd från denna tidpunkt måste Älvsereds församling - om kommunblocksgränserna skall följas - sammanläggas med någon eller några av kommunerna i Falkenbergsblocket.

Älvsereds församling gränsar till Ullareds och Ätrans kommuner. Ullareds kommunalfullmäktige har vid sammanträde den 8 februari 1965 förklarat sig beredd att, efter vederbörlig utredning, i Ullareds kommun upptaga Älvsereds församling vid tidpunkt som beslutande organ för kommundelen Älvsered finner lämplig.

En kommun bestående av nuvarande Ullareds och Ätrans kommuner samt Älvseredsdelen av Högvads kommun skulle få följande areal, folkmängd och skatteunderlag.

Kommun/ kommundel.	Landareal		Folkmängd 1.1.1965		Skatteunderl enl 1965 års taxering		Skatte- kraft 1.1.1965
	Hektar	%	Ant.inv.	%	Skattekr	%	Skkr/inv
Ullared	14 514	32,8	1 861	38,8	75 743	37,6	40,70
Ätran	24 981	56,5	2 150	44,8	90 154	44,8	41,93
Älvsered	4 728	10,7	785	16,4	35 438	17,6	45,14
	44 223	100,0	4 796	100,0	201 335	100,0	41,98

Enligt uppgift övervägs f n en samtidig lösning av den nya kommunindelningen för hela Hallands län eventuellt från den 1 januari 1969. Med hänsyn härtill är det synnerligen tveksamt om en sådan dellösning som ovan skisserats bör genomföras från 1.1.1967.

Undertecknad förordar därför att hela Högvads kommun - alltså även Älvseredsdelen - tills vidare ingår i den eventuellt vidgade köpingen Svenljunga. Frågan om sammanförandet av Älvsered med kommunerna i Falkenbergs kommunblock och därmed ändring av länsgränsen får prövas i samband med genomförandet av kommunindelningsplanen för Hallands län.

G BORÅS KOMMUNBLOCK

Toarps kommun har anhängit om Svenska kommunförbundets medverkan vid utredning angående införlivning med Toarps kommun av dels den del av Lysjö kommun som motsvaras av Ljushults församling, dels den del av Långghems kommun som motsvaras av Dannike församling.

Toarps kommun och ovannämnda kommunelar bildar tillsammans med Borås stad samt Brämhults, Fristads, Sandhults, Bollebygds och Viskafors landskommuner Borås kommunblock.

Då någon sammanläggning av kommunerna inom Borås kommunblock ej synes vara så nära förestående som inom Svenljunga och Tranemo kommunblock måste frågan om sammanförande av kommundelarna Ljushult och Dannike med Toarps kommun upptagas till prövning särskilt.

Landareal, folkmängd, skatteunderlag och skattekraft i en sådan kommun framgår av följande tabell.

Kommun/ kommundel	Landareal		Folkmängd 1.1.1965		Skatteunderl enl 1965 års taxering		Skatte- kraft 1.1.1965
	Hektar	%	Ant.inv.	%	Skattekr	%	Skkr/inv
Toarp	15 252	67,4	6 425	81,9	342 594	82,7	53,32
Ljushult	4 598	20,3	745	9,5	40 355	9,8	54,17
Dannike	2 795	12,3	678	8,6	31 212	7,5	46,04
	22 645	100,0	7 848	100,0	414 161	100,0	52,77

Konsekvensen av en sammanläggning fr o m 1.1.1967 av de kommuner och delar av kommuner som ingår i Svenljunga kommunblock bör därför vara att Ljushults församling av Lysjö kommun från samma tidpunkt överföres till Toarps kommun. Vidare förutsättes att Dannike församling av Länghems kommun samtidigt överföres till Toarps kommun.

Förslag till avtal rörande ekonomisk reglering i samband med överföring av Ljushult bilägges. (Bilaga 1)

F Ö R S L A G

Under återopande av ovan lämnade sakuppgifter och synpunkter förordar undertecknad

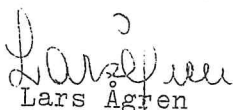
att Axelfors, Högvads och Kindaholms landskommuner samt den del av Lysjö landskommun som motsvaras av Sexdrega, Roasjö och Hillareds församlingar från och med den 1 januari 1967 sammanlägges med Svenljunga köping;

att återstoden av Lysjö kommun, Ljushults församling, från samma tidpunkt överföres till Toarps landskommun, samt

att sålunda den ifrågavarande överföringen av området för Älvsereds församling i Högvads kommun till Ullareds och eventuellt Ätrans landskommuner i Hallands län tills vidare får anstå.

./.
Därest kommunerna beslutar i enlighet med ovanstående bör fullmäktiges protokoll få den lydelse som visas i bilaga 2.

Stockholm den 20 december 1965

Lars Ågren

①

Förslag till

Bilaga 1 (5)

A V T A L

Mellan Lysjö och Toarps landskommuner har denna dag träffats avtal om att vad här nedan angives skall under förutsättning av Kungl Maj:ts godkännande gälla vid ekonomisk reglering per den 1 januari 1967 med anledning av att Ljushults församling i kommunalt indelningshänseende överflyttas från Lysjö landskommun till Toarps landskommun.

Här avses med:

Toarp Toarps vidgade landskommun

Lysjö Lysjö minskade landskommun

Överflyttningsområdet Ljushults församling i Lysjö kommun

Exkorporeringskommunen Lysjö odelade kommun

Finansieringskapital bokförda värdet av omsättnings- tillgångar efter avdrag av bokförda kortfristiga skulder.

Principer för den ekonomiska regleringen

1 Exkorporeringskommunens rätt till inom överflyttningsområdet belägen publik mark med däri nedlagda ledningar skall utan vederlag övergå till inkorporeringskommunen.

2 Anläggningstillgångarna fördelas dels å förvaltningsförmögenhet dels å finansförmögenhet. Till förvaltningsförmögenhet räknas härvid sådana objekt, som kommunen enligt lag eller författning är skyldig att anskaffa ävensom annan icke inkomstbringande egendom. Till finansförmögenhet räknas objekt, som kan sägas vara av privatekonomisk natur såsom kontanta tillgångar, värdepapper och fast egendom för vilkas disponerande ej gälla särskilda bestämmelser.

3 Förvaltningsförmögenhet, som uteslutande eller huvudsakligen är till gagn för överflyttningsområdet övertages av inkorporeringskommunen utan att någon ekonomisk avräkning verkställs (indelningslagen § 7). Analogt härmed stannar i exkorporeringskommunens fortsatta ägo utan ekonomisk reglering objekt av förvaltningsförmögenhets karaktär, som uteslutande eller i huvudsak är avsedd för återstoden av denna kommun.

Objekt av förvaltningsförmögenhetskaraktär, som är till gagn för hela exkorporeringskommunen eller för större del därav äro enbart överflyttningsområdet och beläget inom överflyttningsområdet överföres till inkorporeringskommunen varvid ekonomisk reglering sker (indelningslagen § 6). Värdet av dylik förmögenhet fördelas mellan överflyttningsområdet och resterande del av exkorporeringskommunen i förhållande till områdenas skatteunderlag (procentregeln).

4 Finansförmögenhet fördelas efter procentregeln.

5 Finansieringskapitalet tillhörande kapitalbudgetens reserver, särskilda investeringsfonder, kapitalbudgetens underskott samt kapitalbudgetens förskott hänföres till förvaltningsförmögenhet eller till finansförmögenhet enligt indelningslagens § 6 eller 7 allt efter deras ändamål.

Grundval för den ekonomiska regleringen skall vara Lysjö kommuns bokslut för år 1966.

Vederlag, som efter utskiftning av tillgångar och skulder skall utgå i penningar, skall betalas med en fjärdedel årligen under åren 1967, 1968, 1969 och 1970.

6 In- och utbetalningar avseende tid före 1 januari 1967 för exkorporeringskommunen och som verkställs efter denna tidpunkt skall mottagas respektive verkställas av Lysjö. Fördelning mellan Toarp och Lysjö skall i förekommande fall ske i enlighet med de grunder som anges i detta avtal. Avräkning skall verkställas kvartalsvis varvid fördelat belopp tillställs respektive debiteras Toarp senast den femtonde nästföljande månad.

Toarp äger rätt att genom sina revisorer hos Lysjö ta del av räkenskaper och andra handlingar som avser exkorporeringskommunen och som berör Toarp och Lysjö gemensamt.

7. Jämförelsetal för beräkning av procentregeln.

Skatteunderlag

<u>Taxeringsår</u>	<u>Lysjö kommun</u>	<u>Ljushults förs</u>	<u>Förs andel i %</u>
1961	82.136	31.003	37,8
1962	79.643	29.171	36,6
1963	87.110	32.447	37,2
1964	99.887	36.285	36,3
1965	113.867	40.632	35,7

Medeltal för fem års taxeringar 36,7

Följande procentsatser föreslås: Lysjö - 64 procent

Toarp - 36 procent.

8 Som fördelningsgrund för förvaltningsförmögenhet, där behovssynpunkten är dominerande (ålderdomshemmet i Lysjölid) har antagits förhållandet mellan invånarantalen i de områden i vilka exkorporeringskommunen delats och invånarantalet i hela exkorporeringskommunen.

Invånarantal

<u>Tidpunkt</u>	<u>Totalt</u>	<u>Ljushults förs</u>	<u>Förs andel i %</u>
1/1 1960	2.461	787	32,0
1/1 1961	2.454	780	31,8
1/1 1962	2.444	775	31,7
1/1 1963	2.386	732	30,7
1/1 1964	2.372	742	31,3
1/1 1965	2.362	745	31,5

Procentsatserna blir då: Lysjö - 68,5 procent

Toarp - 31,5 procent.

Ekonomisk reglering

9 Toarp övertager utan vederlag rätt till publik mark inom överflyttningsområdet. Denna egendom är enligt 1964 års bokslut följande:

Gator i Aplared.

Exkorporeringskommunens rätt till däri nedlagda ledningar övergår jämväl till Toarp.

10 Toarp övertager utan vederlag följande inom överflyttningsområdet belägna anläggningar av förvaltningsförmögenhets karaktär med därtill hörande tomter och inventarier samt med till egendomen knutna rättigheter och skyldigheter. Anläggningarna är uteslutande eller i huvudsak till gagn för överflyttningsområdet. Denna egendom är enligt 1964 års bokslut följande:

Aplared 1⁴⁴ "skolhus jämte skolplan".

Ljushult Stommen 1³ "Gransberg".

Vatten- och avloppsanläggningar i Aplared med därtill hörande ledningar och avstyckad mark för reningsverk och vattenverk (Hulu 1:65 och 1:66).

Brandstation i Aplared.

11 Lysjö behåller analogt härmed utan ekonomisk reglering övrig egendom av förvaltningsförmögenhets karaktär med därtill hörande tomter och inventarier och därtill knutna rättigheter och skyldigheter. Anläggningarna är uteslutande eller i huvudsak till gagn för Lysjö.

12 Lysjö behåller inom Lysjöes område belägen egendom av förvaltningsförmögenhets karaktär till gagn för hela exkorporeringskommunen eller för större delen därav. Denna egendom är enligt 1964 års bokslut följande:

Ålderdomshemmet i Lysjölid med inventarier

I vederlag erlägger Lysjö till Toarp 31,5 procent av egendomens bokförda värde.

13 Toarp övertager inom överflyttningsområdet belägen egendom av finansförmögenhets karaktär med därtill hörande tomter och inventarier. Denna egendom är enligt 1964 års bokslut följande:

Tomtmark i Aplared

- Aplared 1:39; 3:1; 4:1; 4:2; 4:6;

" 4:7; 4:8; 4:9; 4:10; Fjästered 1:23

och Hulu 1:61.

Fastigheten Aplared 1:41.

Fastigheten Hulo 1:7.

I vederlag erlägger Toarp till Lysjö 64 procent av egendomens bokförda värde.

14 Lysjö behåller inom Lysjös område belägen egendom av finansförmögenhets karaktär med därtill hörande tomter och inventarier. Denna egendom är enligt 1964 års bokslut följande:

Tandpolikliniken i Hillared (bostad och mottagning).

Tomtmark,

Skogsfastigheter.

Hyresfastigheter.

I vederlag erlägger Lysjö till Toarp 36 procent av egendomens bokförda värde.

15 Exkorporeringskommunens fordringar å utlämnande anslags-täckta lån, vilka är av finansförmögenhets karaktär, fördelas med 64 procent på Lysjö och 36 procent på Toarp.

16 Ansvar för de exkorporeringskommunens anläggningslån, vilka inte kvarstår intecknade i viss fastighet, skall fördelas med 36 procent på Toarp och 64 procent på Lysjö.

Inteckningsskuld som vilar å egendom övertages av den kommun som tilldelas ifrågavarande egendom.

Anläggningslån, som beslutas efter den 1 januari 1966 skall i sin helhet övertagas av den kommun inom vars område den till lånet hänförliga anläggningstillgången är belägen.

17 Lysjö utgiver till Toarp ersättning motsvarande summan av kapitalfonder och reserverade anslag å drift- och kapitalbudgeter, som är av förvaltningsförmögenhets karaktär och i sin helhet hänförliga till överflyttningsområdet.

18 Lysjö utgiver till Toarp ersättning motsvarande 36 procent av summan av drift- och kapitalfonder, reserverade anslag å drift- och kapitalbudgeter samt överskott å driftbudget, som är antingen av finansförmögenhets karaktär eller av förvaltningsförmögenhets karaktär och hänförliga till exkorporeringskommunens område.

19 Toarp utgiver till Lysjö ersättning motsvarande summan av de förskott å driftbudgeten och kapitalbudgeten jämte kapitalbudgetens underskott, som är av förvaltningsförmögens karaktär och i sin helhet hänförliga till överflyttningsområdet.

20 Toarp utgiver till Lysjö ersättning motsvarande 36 procent av summan av driftbudgetens underskott samt driftbudgetens och kapitalbudgetens förskott å anslag och kapitalbudgetens underskott som är antingen av finansförmögens karaktär eller av förvaltningsförmögens karaktär och hänförliga till exkorporeringskommunens område.

21 Vid utskiftning av tillgångar och skulder övertager Toarp de till överflyttningsområdet hänförliga omsättningstillgångar och kortfristiga skulder varom överenskommelse träffas mellan kommunernas styrelser.

22 Exkorporeringskommunens rättigheter och skyldigheter med avseende å lån beviljade jämlikt kungörelserna den 5 oktober 1962 (nr 537) om bostadslån och (nr 538) om förbättringslån eller jämlikt nu och tidigare gällande jämförliga författningar skall övertagas av Toarp såvitt gäller de fastigheter, som är belägna inom överflyttningsområdet.

23 Exkorporeringskommunens ansvar för utfärdade borgens- och ansvarsförbindelser, som enbart berör invånare eller verksamheter inom överflyttningsområdet, övertages av Toarp.

24 Av exkorporeringskommunens kostnader för under år 1966 utbetalade kommunala bostadstillägg skall Toarp till Lysjö utgiva ersättning motsvarande den andel som enligt uppgift från Riksförsäkringsverket belöper på överflyttningsområdet.

25 Toarp övertager ansvaret för fullgörande av de förbindelser, som exkorporeringskommunen utfärdat för erhållande av statsbidrag till sådana anläggningar, som övertages av Toarp.

26 För exkorporeringskommunen fastställt bidrag till statens kostnader för polisväsendet skall fördelas med 36 procent på Toarp och 64 procent på Lysjö.

27 Exkorporeringskommunens förpliktelser mot nuvarande och förutvarande befattningshavare, som är eller varit knutna till överflyttningsområdet, skall fullgöras av Toarp.

28 Tvist mellan Lysjö och Toarp rörande tolkningen eller tillämpningen av vad ovan föreskrivits angående deras inbördes ekonomiska förhållanden skall, om tvisten ej kan lösas genom förhandling mellan kommunernas styrelser, avgöras av skiljemän, utsedda enligt gällande lag om skiljemän.

Förslag till utformning av fullmäktiges beslut rörande sammanläggning av kommunerna i Svenljunga kommunblock:

Kommunalfullmäktige beslutar att gemensamt med övriga kommuner i blocket ingå till kammarkollegiet med an- hållan att kollegiet måtte föreslå Kungl Maj:t förordna om

- att Axelfors, Högvads och Kindaholms landskommuner samt den del av Lysjö landskommun som motsvaras av Sex- drega, Roasjö och Hillareds församlingar från och med den 1 januari 1967 sammanlägges med Svenljunga köping;
- att uppdragen för ledamöter och suppleanter i nuvarande köpingens styrelse och övriga nämnder skall upphöra, då den nya indelningen träder i kraft, samt nytt val dessförinnan verkställas av de nya fullmäktige för tiden till utgången av löpande tjänstgöringstider;
- att beslutanderätten enligt den nya indelningen skall, intill dess indelningen träder i kraft, utövas av sammanläggningsdelegerade till ett antal av 40 jämte 20 suppleanter varav respektive kommuner utser följande antal:
Svenljunga	11	ordinarie	4	suppleanter
Kindaholm	9	"	4	"
Axelfors	6	"	4	"
Högvad	8	"	4	"
Lysjö	<u>6</u>	"	<u>4</u>	"
	40		20	
- att användningsområdet för av de fem kommunerna för- valtade donationsfonder skall vara oförändrat;
- att den del av Lysjö kommun som motsvaras av Ljushults församling från och med den 1 januari 1967 samman- lägges med Toarp landskommun varvid ekonomisk reg- lering sker enligt medlen Lysjö och Toarp upprättat avtal.